

Posudek vedoucího bakalářské práce „Morální kritika umění v pojetí Noëla Carrola a Beryse Gauta“ Sára Davidové

Vypracoval: Mgr. Jakub Stejskal, Ph.D.

Kolegyně Davidová se rozhodla ve své bakalářské práci srovnat dvě filozofické strategie obhajoby relevance morálních ohledů při souzení umělecké hodnoty, které formulovali dva čelní představitelé analytické estetiky posledních dekad, Noël Carroll a Berys Gaut. Umírněný moralismus Carrola i eticismus Gauta shodně obhajují tezi, že morální hodnocení může být za jistých okolností součástí estetického hodnocení uměleckých děl, čímž se staví jak proti autonomistickým pojetím, které morální hodnocení umění vůbec nepřipouštějí (radikální autonomismus), nebo ho připouštějí, ale ostře ho odlišují od estetického hodnocení (umírněný autonomismus), tak proti radikálním moralistům, pro které každé estetické hodnocení umění musí být podřízeno morálním ohledům.

Forma diskuze okolo moralismu, která především v druhé polovině devadesátých let hýbala analytickou estetikou, se skvěle hodí k zpracování do bakalářské práce, protože jde o výměnu argumentů v podobě článků, které na sebe často bezprostředně reagují. Davidová ovšem nemapuje diskuzi jako takovou, ale spíše jeden názorový proud v ní, ač slovo dostávají také obhájci autonomismu Lamarque, Anderson a Dean. Davidové se podařilo splnit cíl práce, tedy představit umírněný moralismus, respektive eticismus jako plauzibilní filozofickou opozici vůči autonomistickým koncepcím, které byly od dob Beardsleyho více méně samozřejmou výchozí pozicí v analytické estetice (ale výjimkou byl třeba Dickie, viz jeho „Mýtus“). Práce je přehledně strukturovaná a po formální stránce pečlivě zpracovaná, nezasvěcený čtenář si z ní odnese relativně věrný obraz představovaných postojů. Byla také dostatečně konzultována a Davidová se snažila zodpovědně zpracovat mé připomínky, v tomto ohledu nelze práci co vyčíst.

Přesto práce trpí občasnými argumentačními nepřesnostmi, které se nepodařilo zcela odstranit. Není třeba jasné, proč Dickie považuje morální selhání *Triumfu vůle* za „hodnotu náležející dílu“, jak na s. 13 tvrdí Davidová. Na s. 22 se dozvídáme, že pokud je dílo srozumitelné, vyvolává emocionální reakce. To je logický *non sequitur*; Davidová se chvílemi zdá tvrdit, že podle radikálních moralistů stačí, aby dílo obsahovalo správně morální hodnoty (viz s. 30). Tak tomu ale dozajista není. Kam by pak spadal názor, že hlavním cílem umění je dodat nám morální útěchu v jinak naprosto neuspokojivém každodenním životě? Zde jen morálně správný obsah nestačí, ale je potřeba jej přijatelně, působivě prostředkovat. Nemyslím také, že se autorce podařilo úplně přesvědčivě rozlišit umírněný moralismus a eticismus. Rozdíl podle ní spočívá v tom, že podle prvního může morální vlastnost díla ovlivnit estetickou hodnotu, když zabraňuje porozumění dílu, zatímco u druhého je tato

vlastnost relevantní vždy, když dojde k zabránění naplnění intencionálního obsahu (s. 41). Tato tvrzení mi připadají v podstatě identická.

I s přihlédnutím k těmto a dalším argumentačním nejasnostem je práce Sary Davidové výsledkem poctivého přístupu a dosahuje kvalit, které mě vedou k tomu ji **doporučit k obhajobě** a hodnotit stupněm **výborně**.

V Lovišti, 3. 9. 2014,

Mgr. Jakub Stejskal, Ph.D.